

Zonnepark Sumpelweg - Beantwoording openstaande vragen

Na de eerste bijeenkomst op 2 oktober 2021 waren er nog een aantal openstaande vragen. Deze worden hieronder beantwoordt.

1. Kan het zonnepark op de alternatieve locatie (Hofmeijersweg) worden ontwikkeld?

Op de buitenste twee gewaspercelen van de alternatieve locatie staan asperges. Asperges staan 10 jaar, zijn vorig jaar neergezet, en hebben dus nog 9 jaar te gaan. Er is ook interesse om de asperges uit te breiden naar naastgelegen percelen.

De huidige locatie wordt gebruikt als grasland. Grondeigenaar Dhr. van Rossum heeft aangegeven dat op de huidige locatie de landbouwgronden van de laagste kwaliteit zijn – hij zegt dat hij al jarenlang externe grond heeft moeten aan laten rijden om het land op te hogen en bruikbaar te maken.

Huidige locatie (Sumpelweg)	Alternatieve locatie (Hofmeijersweg)
Niet in gebruik voor voedselproductie	In gebruik voor voedselproductie
Geen beperking op basis van het gewas (gras)	Beperking door het gewas (nog 9 jaar asperges)
Lage grond, slechtere agrarische kwaliteit	Hoge grond, betere agrarische kwaliteit
Lage opbrengst van de gronden	Hoge opbrengst van de gronden
Minder omwonenden op korte afstand (geen omwonenden binnen 100m)	Meer omwonenden op korte afstand (5 omwonden binnen 100m, inclusief grondeigenaren)

Uit het oogpunt van het doel om met de opwek van duurzame energie zo min mogelijk impact te hebben op het verloren gaan van goede landbouwgrond, de agrarische voedselproductie zo min mogelijk te beperken en de afstand tot omwonenden zo groot mogelijk te houden, is de huidige locatie ons inziens meer wenselijk dan de alternatieve locatie.

2. Kan het zonnepark verdiept worden aangelegd ten behoeve van waterbuffering?

- Retentie door afgraven van het hele zonneveld is een grote ingreep; bij 50 cm afgraven conform bestaande bekken kan maximaal 30.000 m³, voornamelijk water van elders, worden geborgen.
- Het Waterschap heeft aangegeven op dit moment geen behoefte te hebben aan een dergelijke mate van waterbuffering in dit gebied.
- Het terrein is na 25 jaar niet meer bruikbaar als landbouwgrond door de natte lage ligging.
- De vrijkomende grond moet elders worden gebruikt ter verbetering van lage grond, die niet altijd direct beschikbaar is.
- De maatregel kan een negatief effect hebben op de bodemstabiliteit. Dit is ook belangrijk met betrekking tot het funderen van de onderconstructies van de panelen.

Landschapsarchitect Ben Taken heeft dit vraagstuk meegenomen in de uitwerking van de 3 scenario's.

3. Neemt de Kronos de vijf documenten over natuurinclusieve zonneparken mee in de planvorming?

De vijf aangeleverde documenten zijn geanalyseerd en onze reactie staat in het document "Vijf documenten over natuurinclusieve zonneparken".

4. Verzekeringpolis: wat is er precies wel/niet gedekt? Zijn er calamiteiten uitgesloten? Hoe zit het met vervolgschade voor omwonenden, zoals glas op andermans land?

Reactie Kronos tijdens bijeenkomst 1: Dit wordt nagezocht in de polis. Bij andere zonnenvelden heeft Kronos afspraken gemaakt met omliggende eigenaren hierover.

Reactie Kronos na verdere analyse: Kronos Solar sluit voor elk zonnepark een verzekering af voor de technische installatie, maar ook een verzekering die schade aan derden door onvoorziene gebeurtenissen afdekt. Dit is te vergelijken met een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Zowel personenschade als zaakschade van derden met inbegrip van de direct daaruit voortvloeiende schade is gedekt.

Vanuit technisch oogpunt is de kans dat er schade ontstaat klein, en de kans op schade buiten het plangebied zeer gering. Bijvoorbeeld glasscherven door eventuele schade aan panelen komen terecht onder de panelen zelf, niet op omringend land.

5. Hoe zit het met schade door ongedierte?

Reactie Kronos tijdens bijeenkomst 1: Het aantrekken van ongedierte als gevolg van een verandering is niet te verzekeren omdat het niet makkelijk te bewijzen is waar de oorzaak ligt. Kronos gaat dit verder uitzoeken, eventueel zouden afspraken/maatregelen in het beheerplan kunnen worden opgenomen (bijv. monitoring en ingrijpmomenten).

Reactie Kronos na verdere analyse: Deze afspraken/maatregelen zijn afhankelijk van de opzet van het beheerplan, welke afhankelijk is van de inrichting van het zonnepark. Dit kan dus verder worden onderzocht zodra het finale ontwerp duidelijk is.

6. Hoe zit het met onkruid dat op aanliggend land terecht kan komen?

Onkruid zou kunnen ontstaan als gevolg van de aanplant van nieuwe beplanting of het beheer daarvan. De soorten die we aanplanten en de manier waarop ze worden beheerd zijn inzichtelijk in het landschapsplan en beheerplan. Wanneer hier andere voorkeuren in zijn, kunnen we daar aanpassingen in maken. Hierbij moeten andere belangen, zoals natuurontwikkeling, dan ook worden afgewogen.

7. Er zijn mensen in de directe omgeving die overgevoelig zijn voor de straling die vrij komt van de zonnepanelen. Wij willen dit graag onderzocht hebben hoe dit kan en hoe dit wel of niet voorkomen kan worden.

Dit is reeds onderzocht door het RIVM in 2021, in het rapport "Klimaatakkoord: effecten van nieuwe energiebronnen op gezondheid en veiligheid in Nederland". De conclusie van dat rapport is dat er geen negatieve effecten zijn van straling van zonneparken op de gezondheid.

8. Verdwijnt de SDE subsidie naar het buitenland?

De subsidie die voor dit zonnepark ontvangen zou worden, wordt ontvangen door een Nederlandse BV. Deze BV draagt in Nederland belasting af.

Verder is deze vraag in 2020 ook door de SP aan de toenmalige minister Wiebes gesteld:

SDE-subsidie is geen cadeau dat wordt toegekend om (buitenlandse) producenten blij te maken. De SDE wordt ingezet ter dekking van de onrendabele top van duurzame-energieprojecten in Nederland die zonder subsidie niet gerealiseerd zouden worden. Daarbij is de nationaliteit van de projectontwikkelaar of financier irrelevant. Gegevens over zonneparken die in handen van buitenlandse aandeelhouders zijn, heb ik niet tot mijn beschikking en het is ook niet mogelijk om dit te controleren. Bovendien maakt de Nederlandse energievoorziening deel uit van een vrije (Noordwest-)Europese markt. Deze markt functioneert naar behoren dankzij de concurrentie tussen bedrijven. Deze bedrijven hebben aandeelhouders uit verschillende landen. Het uitsluiten van

buitenlandse investeerders is niet mogelijk vanwege Europese mededingingsregels en zou daarnaast leiden tot een beperking van het aantal beschikbare partijen dat de benodigde projecten wil en kan financieren. Het doel van de SDE+-regeling is om de productie van duurzame energie tegen zo laag mogelijke kosten te realiseren in Nederland. De SDE+ zorgt er zo mede voor dat zonneparken gerealiseerd kunnen worden en dat de aanlegkosten in de loop der jaren terugverdiend kunnen worden. Het is dus niet zo dat er zonder tegenprestatie subsidiegelden naar het buitenland verdwijnen.

9. Hoe zit het met het Urban Heat Island Effect?

Het onderwerp van het Urban Heat Island Effect is een standaard onderdeel in de Ruimtelijke Onderbouwing die wij voor de vergunningaanvraag moeten indienen. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat er onder bepaalde condities sprake kan zijn van een hogere temperatuur direct boven het zonnepark (1.9°C op 5-18 meter). Gelet op de directe omgeving van een zonnepark is uit de studie gebleken dat het temperatuurverschil in de eerste 100 meter zeer sterk daalt tot waardes tussen de 0,3°C – 0,5°C. De temperatuurverschillen rondom het park zijn deels, dan wel geheel te verwaarlozen. Afhankelijk van de windrichting en eventuele neerslag zullen de temperatuurverschillen nog verder dalen.

Het plan zal uiteindelijk door de gemeente op (onder andere) dit vlak verder worden beoordeeld.

10. Netcapaciteit, piekbelasting, stijging elektriciteitsprijs, beperkte ruimte voor kleinschalige zon-op-dak installatie. Hoeveel stroom kan Enexis op dit moment nog aansluiten voor energie producerende bedrijven? Hoeveel ruimte voor kleinschalige opwek voor lokale burgers en bedrijven blijft er over?

De netbeheerder breidt het netwerk en de capaciteit in recordtempo uit ten behoeve van de energietransitie. De exacte situatie is aan verandering onderhevig. Dit ligt buiten de controle van de projectontwikkelaar. Deze vraag zou aan Enexis moeten worden gesteld.

11. Wij willen dat aangetoond wordt dat de opname van CO2 door een perceel waar zonnepanelen op aangebracht zijn niet lager is dan op een perceel productief grasland.

Per jaar kun je onder grasland gemiddeld 0,5 tot 1 ton koolstof per hectare opslaan. Maar als je het grasland scheurt, verlies je weer veel koolstof: 1 à 2 ton per hectare per jaar. Een hectare zonnepanelen levert per jaar ongeveer 1 miljoen kilowattuur op en bespaart 475 ton CO2 ten opzichte van fossiele brandstof (grijze stroom).

Zie ook: <https://www.groenkennisnet.nl/nieuwsitem/CO2-opslag-in-de-grasbodem-1> en de daarbij behorende bronnen.

Daarnaast blijft er nog steeds gras groeien onder en rondom de zonnepalen. Om deze koolstofvastlegging te behouden is de voornaamste aanbeveling om de grond zoveel mogelijk met rust te laten: het gras als blijvend grasland beheren, en niet scheuren (had land niet omploegen). Deze zelfde methode wordt als onderdeel van het beheer van het zonnepark uitgevoerd. Hier wordt gebruik gemaakt van verschravingsbeheer, wat de capaciteit voor koolstofvastlegging van de bodem nog verder verhoogd.

“In de akkerbouw kan de meeste winst worden bereikt, met de overgang naar minimale grondbewerking. Ook een verandering van de inzet van drijfmest richting vaste mestsoorten en compost kan, binnen de huidige wettelijke kaders van het mestbeleid, bijdragen aan de koolstofvastlegging.” – Louis Bolk instituut.

De koolstofvastlegging van de bodem is niet de enige factor in de bepaling of iets wel of niet beter is voor het klimaat. De vergelijking zou uiteindelijk niet moeten zijn tussen een stuk landbouwgrond en

een zonnepark, maar tussen onze huidige vorm van opwek met fossiele brandstoffen, en zonne-energie. Hierbij zijn de cijfers duidelijk: een kolencentrale produceert 800 gram CO₂/kWh, waar dat bij zonnepanelen 13-30 gram is. Een kolencentrale stoot dus ruim 60 keer zoveel CO₂ uit. Dit verschil is dusdanig groot dat ook de CO₂ uitstoot die bij de productie van een zonnepaneel plaatsvindt te verwaarlozen is.

12. Waarom wordt het zonnepark ingetekend als 1 geheel, terwijl het hier gaat om niet direct aan elkaar grenzende percelen met aparte eigenaars? Ook wordt de weg die er tussendoor loopt meegenomen in het zonnepark. Dit is onduidelijk.

- Het zonnepark is in het laatste ontwerp zo ingetekend dat deze weg vrij wordt gehouden. De weg wordt alleen gebruikt als toegangsweg.
- Kronos heeft met het Waterschap gesproken en kan op deze weg ook een recht van overpad krijgen.
- Kronos zal eventuele schade vergoeden die als gevolg van het zonnepark aan de weg ontstaat.
- Kronos zal 1 vergunningsaanvraag indienen voor het gehele plangebied. Indien er onduidelijkheden zijn over de tekening, dan horen we dat graag.